

[Indenrigsministeren.]

Antal, en Nedsættelse, der er begrundet i, at Valgloven af 1920 ikke, saaledes som det var tilsigtet, har formaaet at sikre en forholdsmæssig Repræsentation. At jeg har Ret i disse Betragtninger, kan Venstre overbevise sig om ved at se paa Valgresultaterne siden 1920. Ved de 3 Folketingsvalg i 1920 fik Venstre ikke for mange Mandater, det skete først efterhaanden. I 1924 fik Venstre et Mandat mere, end Stemmetallet berettigede til, i 1926 fire Mandater for meget, i 1932 et Mandat for meget, og ved de to næste Valg to Mandater for meget. I 1947 kulminerede Udviklingen med, at Venstre fik 7—8 Mandater mere, end en forholdsmæssig Beregning vilde have givet Partiet. Denne Udvikling har 1920-Loven ikke forudset, og det er en Udvikling, der er i Strid med 1920-Lovens Formaal og Aand og med Forholdstalsvalgmaadens Princip. Nu vil Venstre maaske sige hertil, at Partiet ikke stemte for 1920-Loven, og det er jo rigtigt, men Forholdstalsvalgmaaden har i en lang Aarrække været Hovedprincippet ved Valg til Folketinget, og det store Flertal vil ikke tænke paa at gaa bort herfra. Der er da ogsaa mellem Regeringen og samtlige øvrige Partier Enighed om, at Tiden nu er inde til at hindre, at 1920-Lovens Mangler paa dette Punkt paa ny skal kunne udnyttes i Strid med Lovens Forudsætninger som ved Valget i 1947.

Jeg skal ikke gaa nærmere ind paa de øvrige Bemærkninger, der er fremsat af Venstre om Principperne for Vestres Ønskevalglov, da de er holdt i ganske almindelige Vendinger og just ikke udmærker sig ved Klarhed. Det ærede Medlem Hr. Harald Petersen betegnede Det konservative Folkepartis Indsats i Udvalgsarbejdet og det Ændringsforslag, der fra dette Partis Side er stillet, som en Slags Husflidsarbejde. Det tilkommer vel ikke mig at blande mig i, hvordan de to Partier bedømmer hinandens Indsats i Udvalgsarbejdet, men jeg tror nu ikke, jeg siger for meget, naar jeg siger, at Vestres Indsats i dette Arbejde kan ikke komme ind under noget som helst Begreb, der har noget med Flid at gøre. Vestres Indsats i Udvalgsarbejdet har været passiv og negativ. Først i sidste Øjeblik har Partiet opstillet de tidligere nævnte meget løst formede Programpunkter. Det har været Vestres Indsats i denne Sag.

De Konservative mødte ved første Behandling straks med et Modforslag. Dette Forslag har været grundigt behandlet saavel i Udvalget som i Ministeriet, og jeg maa indrømme, at jeg synes, det indeholder

mange nye og ogsaa interessante Betragtninger. Naar jeg desuagtet maa afvise det, skyldes det i første Række, at jeg finder det uheldigt paa indeværende Tidspunkt og paa saa kort Tid, som der har været til Raadighed, at gaa over til en helt ny Opgørelsesmaade ved Folketingsvalg. Naar vi nu skal have en Kommissionsbehandling, anser jeg det for absolut rigtigst i denne Omgang at nøjes med en à jour-Føring af den gældende Lov, saaledes at man undgaa den ved de sidste Valg konstaterede Ulighed ved Mandaternes Fordeling mellem Partiernes.

De Konservative kritiserer, at Regeringsforslaget medfører, at Mandaterne i adskillige Tilfælde vil kunne faas for lavere Stemmetal i de tæt befolkede end i de tyndt befolkede Egne. Denne Kritik rammer imidlertid ikke Forslaget som saadant, men selve 1920-Loven. Tillægsmandaterne har altid haft en Tilbøjelighed til at falde i de tættere befolkede Amts- og Storkredse. Det er en Følge af selve 1920-Lovens Opgørelsesregler. Naar de Konservative derfor kritiserer Forslaget paa dette Punkt, er det en Kritik, der lige saa godt kunde have været rejst i hele den forløbne Tid siden 1920, en Kritik, der, hvis den skulde følges, betyder en fuldstændig Ændring af vort Valglovssystem. En Drøftelse af en saadan Ændring synes jeg derfor maa blive en Opgave, som det tilkommer Valglovskommissionen at løse.

Men ud over dette mener jeg, at det konservative Forslag, i hvert Fald i dets nuværende Udformning, lider af en Del Mangler. For det første er Opgørelsesmaaden i Forslaget ikke let at forstaa. Jeg ved godt, de Konservative hævder, at det hele er saare simpelt, men set i Relation til den gældende Valglov og til Forslaget her tør jeg roligt hævde, at den konservative Opgørelsesmaade er væsentlig mere kompliceret og utilgængelig for Menigmand. Jeg erkender naturligvis, at det er et Moment, der kun kan tillægges begrænset Vægt, selv om en Valglov, der kan forstaaes af alle eller de flest mulige, jo altid vil være at foretrække. Men dertil kommer, at Grundlaget for det konservative Forslags Fordeling af Mandaterne paa de enkelte Amts- og Storkredse er meget mangelfuldt. For det første har man ikke taget Hensyn til, at de 9 Mandater, som Jylland fik ved Genforeningen i 1920, var for mange i Forhold til Fordelingen af de øvrige 139 Mandater. Dernæst var Mandatfordelingen i 1920 som bekendt Udtryk for afrundede Tal, saaledes at f. Eks. et Amt med 4 Mandater maaske kun skulde have 3,6, medens et andet burde have 4,4 Mandater. Disse rent